

EĞİTİCİ ÇİZGİ ROMANLAR ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Ayşe Nur KAHVECİBAŞI
Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
aysenurkahvecibasi581@gmail.com
ORCID: 0009-0002-9748-8374

Doç. Dr. Cengiz KESİK
Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi
cengiz_kesik@hotmail.com,
ORCID: 0000-0001-9777-0076

Araştırma Makalesi/Derleme Makale

Geliş Tarihi:2022

Revize Tarihi:2022

Kabul Tarihi:2022

Atıf Bilgisi: Kahvecibaşı, A. ve Kesik, C. (2024). Eğitici çizgi romanlar üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi. *Sınıf Öğretmenliği Araştırmaları Dergisi (SÖAD)*, 4 (2), 158-177.

ÖZ

Eğitici çizgi romanlar yazı ile görsellerin bir arada kullanıldığı sanat türü olarak tanımlanmaktadır. Aktarılmak istenen konu, bilgiyi resimlerle destekleyerek aktarılmaktadır. Eğitici çizgi romanlar, öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenciyi aktif kılarak öğrenci de hem görsel zekayı hem sözel zekayı harekete geçirip öğretimi aktif ve etkili hale getiren öğretim materyalidir. Yazı ve görsellerin bütünlük içerisinde sunulması, görseelliğin ön planda olması eğitim-öğretim sürecini eğlenceli ve etkili hale getirebilmektedir. Araştırma kapsamında eğitici çizgi romanlar ile ilgili 2014-2023 yılları arasında yapılmış olan çalışmaları derinlemesine inceleme ve onlardan hareketle bulgular ortaya koyma amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma metasentez yöntemine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2014-2023 yılları arasında Türkiye’de eğitici çizgi romanlar üzerine yapılan 28 bilimsel araştırmadan oluşmaktadır. İlgili alan yazında yapılan taramalar neticesinde eğitici çizgi romanlara dair yapılan çalışmalar 2014 yılında mevcut olup 2023 yılına kadar devam ettiğinden dolayı o yıllar arasındaki çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir. 28 çalışmanın 6’sı doktora tezi, 6’sı yüksek lisans tezi ve 16’sı ise araştırma makalesinden oluşmaktadır. İlgili araştırmalardan elde edilen veriler tümevarımsal içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle eğitici çizgi romanlar üzerine yapılan çalışmalarda araştırma sonuçları genellikle eğitici çizgi romanlarının öğrencilerde derslere yönelik olumlu tutum ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirdiği şeklindedir. Bu sonuçların aksine sayıca az olsa da eğitici çizgi romanların öğrencilerin derse yönelik ilgi ve tutumlarında bir değişiklik oluşturmadığı, öğrencilerin derse yönelik başarısına bir etkisinin olmadığına dair çalışmalar da mevcuttur. Çoğunlukla ortaokul öğrencilerine ve sosyal bilgiler dersinde demokratik tutum, değerleri benimsetmek amacıyla kullanıldıkları tespit edilmiştir. Tespit edilen bir diğer sonuç ise ilkokul düzeyinde eğitici çizgi romanlar üzerine çalışmalar yapılmadığı sadece sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dair çalışmalar yapıldığıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitici çizgi roman, eğitim ve öğretim, materyal.

EXAMINATION OF STUDIES ON EDUCATIONAL COMIC BOOKS

ABSTRACT

Educational comic books are defined as an art form where text and visuals are used together. The topic to be conveyed is communicated by supporting the information with images. Educational comic books, as teaching materials, make the student active in the learning and teaching process, stimulating both visual and verbal intelligence, thereby making teaching active and effective. The integration of text and visuals, with a focus on

visuals, can make the education process both enjoyable and effective. This study aims to conduct an in-depth examination of studies on educational comic books conducted between 2014 and 2023 and to present findings based on these studies. To this end, the research was designed using the meta-synthesis method. The study group consists of 28 scientific research papers on educational comic books conducted in Turkey between 2014 and 2023. Based on the literature review, since studies on educational comic books began in 2014 and continued until 2023, the research includes works from these years. Among the 28 studies, 6 are doctoral theses, 6 are master's theses, and 16 are research articles. The data obtained from the relevant studies were analyzed using inductive content analysis. Based on the findings, the results of studies on educational comic books generally indicate that educational comic books have a positive effect on students' attitudes toward lessons and contribute to long-term learning. However, there are also studies, though fewer in number, indicating that educational comic books do not change students' interest or attitudes toward the lesson and have no impact on their academic success. It was found that educational comic books are mostly used for middle school students in social studies lessons, aiming to instill democratic attitudes and values. Another finding is that there are no studies on educational comic books at the elementary school level, and only studies regarding the opinions of classroom teachers have been conducted.

Keywords: Educational comic book, education and teaching, material.

Giriş

Bireyin öğrendiği bilgileri yapılandırması, bilgiyi keşfetmesi için eğitim ve öğretim sürecinde kalıp yöntemleri bir kenara bırakıp bireyin özelliklerine göre farklı yöntemler kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü her bireyin kendine ait öğrenme stillerinin olması; çeşitli materyallerle zenginleştirilmiş ortamı, birçok duyu organlarına hitap edecek materyallerin kullanılmasının önemli olduğu öngörülmektedir. Arı'nın (2019) yapmış olduğu araştırma kapsamında öğrenme ve öğretme sürecinde kullanılan etkinliklerin çok uyaranlı ve etkileşimli bir ortamda yürütülmesinin gerekliliğini ve etkinliklerle ortamı renklendirerek öğrencilerin ilgisinin çekilmesi gerektiği ön plana çıkmıştır. Bu sebeple farklı yöntemlerin kullanılarak öğrenmelerin daha etkili ve kalıcı bir hale getirilebileceği düşünülmektedir.

Piaget, ilkökul düzeyindeki öğrencilere matematiği öğretirken kalıcı öğrenmenin sağlanması için çeşitli somut materyallerin ve çizimlerin kullanılmasının etkili olacağını belirtmiştir (Baltürk, 2022). Öğrenme ve öğretme sürecinde kalıcı ve etkililiğin sağlanabilmesi için çeşitli materyaller kullanılması gereklidir. Öğrencilerin bilgi, beceri, tutum ve değerlerini geliştirme kapsamında kullanılan tüm araç gereçler materyal kapsamındadır (Korkmaz, Arıkaya ve Altıntaş, 2019). İlkokul kademesindeki öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlama amacıyla eğitim ve öğretim sürecinde öğrencilerin aktif olması ve zengin materyallerle ders anlatılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Kullanılan materyallerin görsel ve işitsel niteliklere sahip olmakta birlikte bazı özellikleride (Korkmaz, Arıkaya ve Altıntaş, 2019) barındırması gerekmektedir:

- Öğrenciyi sürece aktif bir şekilde katılabilmeli,
- Öğrencinin ilgisini çekebilmeli ve öğrencide öğrenmeye karşı merak uyandırabilmeli,
- Öğretilecek olan konuyu somut bir şekilde ve görsel ağırlıklı öğretilmesini sağlayabilmeli,
- Öğretilecek konuyu ve amaca hizmet edebilmeli.

Öğrencilerde öğrenmeyi somutlaştıracak, öğrenci de merak uyandıracak materyallerden biri de eğitici çizgi romanlar olduğu düşünülmektedir. Eğitici çizgi romanlar, öğrencinin öğrenme sürecini eğlenceli hale getirerek öğrenci de merak uyandırır ve bu sayede öğrencinin sürece katılmasını sağlar (Leylak, 2022). Topkaya'ya (2017) göre eğitici çizgi romanlar, herhangi bir durumun görsellerle birlikte yazıyla ele alınması olayıdır. Çiçek Şentürk (2020) ise resim ve yazının birleşimi sürecine mizahın da katıldığını belirtmektedir. Topkaya (2014)'nın diğer bir ifadesine göre eğitici çizgi roman, kullanılan görsellerle birlikte yazının birleşmesi sonucunda ortaya çıkan, okuyucuda hem görsel hem de

sözlü olarak algılama becerilerini harekete geçiren ürün olarak tanımlanmaktadır. Tek (2023) ise eğitici çizgi romanları, “birbirini destekleyen görüntülerin bir dizi konu bütünlüğü oluşturduğu ve kısa bir zaman çizelgesine sığdırıldığı bir hikâye türü” olarak ifade etmektedir. Söz konusu tanımlardan hareketle eğitici çizgi romanlar, öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenciyi aktif kılarak öğrenci de hem görsel zekayı hem sözel zekayı harekete geçirip öğretimi aktif ve etkili hale getiren öğretim materyali olarak ifade edilebilir.

Eğitici çizgi romanlar ile ilgili alan yazın incelendiğinde bireyin öğrenmeye istekliliğini arttırdığını, öğrenme ortamını daha çekici ve eğlenceli hale getirdiği yönünde araştırma sonuçları olduğu görülmektedir. Keskin ve İlhan’ın (2021) yaptığı çalışmada öğrencilerin akademik başarılarında olumlu yönde bir değişiklik sağladığı görülmektedir. Göçer’in (2010) çalışmasında ise öğrenme ve öğretme sürecinde kullanılan etkinliklerin çok uyaranlı ve etkileşimli bir ortamda yürütülmesinin gerekliliği ve etkinliklerle ortamı renklendirmenin öğrencilerin ilgisini çekmenin önemi vurgulanmaktadır. İlgili araştırma sonuçlarıyla birlikte sayıca az olsa da eğitici çizgi romanların akademik başarıya etkisinin olmadığı, derse yönelik beceriye etki etmediğine dair sonuçlar ortaya koyan çalışmalarda mevcuttur. Ünal’ın (2018) yaptığı çalışmada sosyal bilgiler dersinde çizgi roman kullanımının öğrencilerin başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu ancak öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İlgili alan yazındaki araştırma sonuçlarından hareketle söz konusu araştırma kapsamında eğitici çizgi romanlara ilişkin 2014-2023 yılları arasında yapılmış olan çalışmaları inceleme amaçlanmaktadır. Eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların belirlenen değişkenler bağlamında incelenecek olması söz konusu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın amaç ve öneminden hareketle eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılan çalışmaların;

- 1-Konu alanları,
- 2-Seçilen yöntemleri (araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları),
- 3- Veri analiz süreci,
- 4-Elde edilen sonuçları,
- 5-Elde edilen sonuçlara yönelik önerileri açısından ortaya çıkan sentezi nedir?

Yöntem

Bu başlık altında araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplanması ve analizi, sonuç ve tartışma başlıkları açıklanmıştır.

Araştırma Modeli/Deseni

Çalışma nitel çalışma olup metasentez yöntemi ile desenlenmiştir. Nitel araştırma, “*bağlam ve olguların derinlenmesine anlaşımını sağlayacak detaylı betimlemeler yapıp olgu ve davranışların nasıl, neden gerçekleştiğine odaklanmaktadır.*” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018). Yapılan çalışma kapsamında eğitici çizgi romanlar üzerine 2014-2023 yılları arasında yayımlanan çalışmalar derinlenmesine ve detaylı bir şekilde incelenip betimlediği için bu çalışmada metasentez yönteminin kullanılması uygun görülmüştür.

Veri Seti

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2023 yılları arasında Türkiye’de eğitici çizgi romanlar üzerine yapılan 28 çalışma oluşmaktadır. Alan yazın taraması sonucu çalışmaların 2014-2023 yılları arasında yapıldığı görüldüğünden ilgili yıllar aralığındaki çalışmalar incelenmiştir. Söz konusu 28 çalışmanın 6 tanesi doktora tezi, 6 tanesi yüksek lisans tezi, 16 tanesi ise araştırma makalesinden oluşmaktadır. Yıl, konu, çalışma grubu başlıklarında herhangi bir sınırlandırma yapılmaması eğitici çizgi romanlar konusunda yapılan çalışmaların hangi konu alanına, hangi sınıf düzeyine eğilimi olduğunu görmede etkili olmuştur.

Veri Toplama Araçları

Eğitici çizgi romanları üzerine yapılan çalışmaların sentezlendiği bu araştırmadan incelenen araştırmaların; adı, yılı, çalışma grubu, yazarı, konusu, araştırma önemi, yöntemi, sonuçları ve sonuçlarından hareketle yapılan öneriler excel'e aktarılmıştır. Excel'e aktarılan veriler düzenlenerek analizi hazır hale getirilip veri seti elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasına 26 Ocak 2024 tarihinde başlanmış olup 5 Mayıs 2024'te veri toplama süreci tamamlanmıştır. Güncel verilerin de çalışmaya dahil edilmesinden dolayı veri toplama süreci son güne kadar devam etmiştir. Veriler Ulusal Tez Merkezi, dergipark, google scholar veri tabanlarından toplanmıştır. 2014-2023 yılları arasında eğitici çizgi romanlara yönelik çalışmalar herhangi bir kriterle sınırlandırılmamıştır. Yıl, konu, çalışma grubu sınırlandırılmasının getirilmemesi eğitici çizgi romanlar konusunda yapılan çalışmaların hangi konu alanına, hangi sınıf düzeyine eğilimi olduğunu görmede etkili olmuştur. Eğitici çizgi romanlar üzerine yapılan çalışmalara ulaşmak için: "eğitici çizgi romanlar" anahtar kelimesi ile literatür taraması yapılmıştır. Araştırmada yer alan çalışmalar yüksek lisans tezi, doktora tezi ve araştırma makalelerinden oluşmaktadır. Araştırmaya yönelik toplam 6 yüksek lisans tezi, 6 doktora tezi ve 16 araştırma makelesine ulaşılmıştır. Toplamda 28 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmaların indeks tablosu Tablo 1'de açıklanmıştır.

Tablo 1
İndeks tablosu

Yıl	Makale	Tez (Yüksek Lisans)	Tez (Doktora)
2014			Topkaya (2014)
2015	Topkaya ve Şimşek (2015)		
2016	Topkaya (2016a) Yıldırım (2016) Topkaya (2016b)		İlhan (2016)
2017			Topkaya (2017)
2018		Ünal (2018)	Şentürk (2020)
2020	Aşçı (2020) Gülersoy ve Türkal (2020) Topkaya ve Doğan (2020)		Çiçek Şentürk (2020)
2021	Tekin ve İlhan (2021) Kavak ve İlhan (2021)		
2022	Arslan ve Akçay (2022) Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu (2022) Topkaya, Yılmaz ve Kalkar (2022)	Leylak (2022)	
2023	Topkaya, Kumru ve Bozkurt (2023) Kaya, Tokcan ve Çam (2023)	Aykanat (2023) Temur (2023)	Akdağ (2023)

Leylak ve Say (2023)
Topkaya ve Şimşek (2015)

Tek (2023)
Kumru (2023)

Geçerlik Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik, araştırmacının araştırdığı bir konu, olguyu olabildiğince objektif gözlemesi olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Elde edilen verileri gözlem ve araştırmalar yoluyla doğrudan ve doğal ortamda toplanması nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamaktadır. Çalışmada objektifliği arttırmak için tema ve kod adları oluşturulmuştur. Çalışmaların yayım yılı, yöntemleri, sonuçları objektif ve detaylı bir şekilde aktarılmıştır. Bulgular tablolar aracılığıyla sunulmuştur. “*Toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve sonuçlara nasıl ulaştığını açıklamayı nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır.*” (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Söz konusu araştırmada incelenen dokümanlara dair veriler ayrıntılı bir şekilde açıklanıp rapor edilmiştir.

Bulgular

Çalışma kapsamında incelenen 28 araştırmaya ilişkin veriler 5 başlık altında sunulmuştur. İncelenen araştırmalar sırasıyla; konu alanı, yöntem, veri analizi süreci, sonuçlar ve sonuçlara ilişkin öneriler başlıkları altında her tema ve tema altındaki kodlar ile tablolaştırılmıştır.

Eğitici Çizgi Romanlara İlişkin Yapılmış Çalışmaların Konu Alanlarına Yönelik Bulgular

Bu başlık altında araştırmacının birinci problemi olan eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların konu alanlarına yönelik bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların konu alanlarının yönelik bulgular

Tema	Kod	Çalışma
	Öğretmen görüşleri	(Yıldırım,2016) (Topkaya, Yılmaz ve Kalkar, 2002) (Leylak,2022) (Leylak ve Say,2023)
	Öğrenci görüşleri	(Gürsoy ve Göçer,2021) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023) (Aykanat,2023)
	Kuramsal çerçeve	(Yaman,2021) (Seçmez ve İlhan,2021) (Okuyavuz ve Ersözülü,2022) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023) (Topkaya,2014) (Topkaya ve Şimşek,2015) (Topkaya,2016a) (Ünal,2018)
Eğitici Çizgi Romanlar	Öğrencinin başarı, beceri ve tutumu	(Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020) (Arslan ve Akçay,2022) (Temur,2023) (Akdağ,2023) (Tek,2023)
	Demokratik algı	(Topkaya,2017) (İlhan,2016) (Karagöz,2018) (Kaba, Şin ve İlhan,2020)
	Materyal olarak derslerde	(Ak, Erdoğan ve İlhan,2020)

kullanımı	(Gülersoy ve Türkal,2020) (Şentürk,2020) (Kavak ve İlhan,2021) (Çelik ve İlhan,2021) (Göçer ve Gürsoy,2022) (Kumru,2023)
Dil Becerilerine Etkisi	(Tekin ve İlhan,2021) (Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu,2022)
Değerleri benimsetmeye etkisi	(Topkaya,2016b) (Aşçı,2020) (Keskin ve İlhan,2021) (Seçmez ve İlhan,2021) (Özdemir, İlhan ve Oruç,2022)

Tablo 2’de eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların konu alanlarına yönelik bulgular: eğitici çizgi romanlar olmak üzere 1 tema belirlenmiştir ve bu temalardan hareketle; öğretmen görüşleri, öğrenci görüşleri, kuramsal çerçeve, öğrencinin başarı, beceri, tutumu, demokratik algı, materyal olarak derslerde kullanımı, dil becerilerine etkisi, değerleri benimsetmeye etkisi kodları oluşturulmuştur.

Eğitici Çizgi Romanlara İlişkin Yapılmış Çalışmaların Yöntemlerine Yönelik Bulgular

Bu başlıkta eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların yöntemlerine ilişkin bulgular ortaya konulmuştur. İncelenen araştırmalar yöntemlerine göre kategorize edilmiştir. Bu yöntemler sırasıyla araştırma desenleri (Tablo 3), çalışma grubu (Tablo 4) ve veri toplama aracı (Tablo5) başlıkları altında sunulmuştur.

Tablo 3

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların araştırma desenleri

Tema	Kod	Çalışma	
Nitel Araştırma Deseni	Olgubilim	(Yıldırım,2016) (Şentürk,2020) (Leylak,2022) (Leylak ve Say,2023) (Kumru,2023)	
		(Gürsoy ve Göçer,2022) (Topkaya, Yılmaz ve Kalkar,.2022) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023) (Aykanat,2023)	
	Anlatı	(Seçmez ve İlhan,2021)	
	Doküman	(Aşçı,2020) (Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu,2022)	
Nicel Araştırma Deseni	Yarı deneysel desen	(Topkaya,2014) (Topkaya,2016a) (Topkaya,2016b) (Topkaya ve Şimşek,2015) (Topkaya, 2017) (Ünal,2018) (Şentürk,2020) (Arslan ve Akçay,2022)	
		Betimsel desen	(Karagöz,2018)
		Keşfedici desen	(Temur,2023)

Deseni	Karma Araştırma	(Tek,2023)
		(İlhan,2016) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020) (Akdağ,2023) (Şentürk,2020)

Tablo 3’de eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların araştırma desenine yönelik bulgulara bakıldığında nitel araştırma desnei, nicel araştırma deseni ve karma araştırma deseni olarak 3 tema oluşturulmuştur. Bu temalar olgubilim, durum çalışması, anlatı, doküman, yarı deneysel desen, betimsel desen, keşfedici desen, gömülü desen kategorilerine ayrılmıştır.

Tablo 4

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların çalışma grupları

Tema	Kod	Çalışma	
Birey	5.sınıf	(Topkaya ve Şimşek,2015) (Topkaya,2016a) (Ünal,2018) (Çiçek Şentürk,2020) (Göçer ve Gürsoy,2022) (Temur,2023) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023) (Aykanat,2023)	
		(Topkaya,2016b) (Gülersoy ve Türkal,2020) (Şentürk,2020) (Gürsoy ve Göçer,2021) (Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu,2022) (Arslan ve Akçay,2022) (Tek,2023) (Akdağ,2023) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023)	
	7.sınıf	(İlhan,2016) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023) (Kumru,2023)	
	8.sınıf	(Topkaya,2014) (Topkaya,2017)	
	Sınıf öğretmenleri	(Leylak,2022) (Leylak ve Say, 2023)	
	Sınıf öğretmen adayları	(Yıldırım, 2016)	
	Sosyal bilgiler öğretmeni	(Topkaya, Yılmaz ve Kalkar, 2022)	
	Doküman		(Karagöz,2018) (Ak, Erdoğan ve İlhan, 2020) (Aşçı,2020)

Tablo 4’te eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların çalışma gruplarına yönelik bulgulara bakıldığında birey ve doküman olmak üzere 2 tema oluşturulmuştur. Bu temalar biret teması altında 5.sınıf, 6.sınıf, 7.sınıf, 8.sınıf, sınıf öğretmenleri, sınıf öğretmen adayları, sosyal bilgiler öğretmenleri kodları oluşturulmuştur.

Tablo 5

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların veri toplama araçları

Tema	Kod	Çalışma
------	-----	---------

Nitel Veri Toplama Araçları	Görüşme formu	(Yıldırım,2016) (İlhan,2016) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020) (Seçmez ve İlhan,2021) (Gürsoy ve Göçer,2021) (Topkaya, Yılmaz ve Kalkar, 2022) (Leylak,2022) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023) (Temur,2023) (Leylak ve Say,2023) (Aykanat,2023) (Kumru,2023) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023) (Akdağ,2023)
	Gözlem	(İlhan,2016)
	Doküman	(Aşçı,2020) (Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu,2022)
Nicel Veri Toplama Araçları	Test	(Topkaya,2016a) (Topkaya,2016b) (İlhan,2016) (Ünal,2018) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020) (Arslan ve Akçay,2022) (Temur,2023) (Tek,2023) (Akdağ,2023)
	Ölçek	(Topkaya,2014) (Topkaya ve Şimşek,2015) (Topkaya,2016a) (Topkaya,2017) (Ünal,2018) (Çiçek Şentürk,2020) (Tek,2023) (Akdağ,2023)

Tablo 5’de veri toplama araçları; nitel veri toplama araçları ve nicel veri toplama araçları olmak üzere 2 başlıkta toplanmıştır. Nitel veri toplama araçları teması altında görüşme formu, gözlem, doküman; nicel veri toplama araçları teması altında test ve ölçek kodları yer almıştır.

Eğitici Çizgi Romanlara İlişkin Yapılmış Çalışmaların Veri Analiz Aşamasına Yönelik Bulgular

Tablo 6

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların veri analiz yöntemi

Tema	Kod	Çalışma
Nitel Veri Analiz Yöntemleri	İçerik analizi	(Yıldırım,2016) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020) (Gürsoy ve Göçer,2021) (Topkaya, Yılmaz ve Kalkar, 2022) (Leylak,2022) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023) (Leylak ve Say,2023) (Kumru,2023) (Akdağ,2023)

Nicel Veri Analiz Yöntemleri	Betimsel analiz	(İlhan,2016) (Aşçı,2020) (Seçmez ve İlhan,2021) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023)
	Betimsel itatistikler	(Topkaya,2014) (Tek,2023) (Aykanat,2023)
	Yordamsal istatistikler	(Topkaya ve Şimşek, 2015) (İlhan, 2016) (Topkaya, 2016a) (Topkaya, 2016b) (Topkaya, 2017) (Ünal, 2018) (Çiçek Şentürk, 2020) (Şentürk, 2020) (Arslan ve Akçay, 2022) (Temur, 2023) (Akdağ, 2023)

Tablo 6’da veri analiz yöntemleri; nitel veri analiz yöntemi ve nicel veri analiz yöntemi olmak üzere 2 başlıkta toplanmıştır. Nitel veri analiz yöntemi teması altında içerik analizi, betimsel analiz; nicel veri analiz yöntemi teması altında betimsel istatistikler, yordamsal istatistikler kodları yer almıştır.

Eğitici Çizgi Romanlara İlişkin Yapılmış Çalışmaların Sonuçlarına Yönelik Bulgular

Bu başlık altında araştırmanın dördüncü problemi olan eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların sonuçlarına yönelik bulgular Tablo 8’de tablolaştırılarak verilmiştir.

Tablo 8

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların sonuçlarına yönelik bulgular

Tema	Kod	Çalışma
Akademik başarı	Öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilemesi	(Topkaya,2024) (Topkaya,2016a) (Topkaya,2016b) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020) (Keskin ve İlhan,2021) (Akdağ,2023) (Temur,2023)
	Öğrencilerin başarılarında bir akademik etki göstermemesi	(Ünal,2018)
Demokratik algı	Öğrencilerin demokratik algılarını olumlu etkilemesi	(Topkaya,2014) (Topkaya ve Şimşek,2015) (Topkaya,2017) (Akdağ,2023)

	Derse yönelik tutumlarını olumlu etkilemesi	(Topkaya,2014) (İlhan,2016) (Gülersoy ve Türkal,2020) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk 2020) (Seçmez ve İlhan,2021) (Temur,2023)
Başarı,Beceri ve Tutum	Öğrencilerin derse daha fazla ilgi göstermesi, istekli olmasını sağlaması	(Yıldırım,2016) (Gülersoy ve Türkal,2020) (Kaba, Şin ve Genç,2020) (Çelik ve İlhan,2021) (Seçmez ve İlhan,2021) (Gürsoy ve Göçer,2021) (Tekin ve İlhan,2021) (Topkaya, Yılmaz ve Kalkar,2022) (Akdağ,2023) (Aykanat,2023) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023) (Tek,2023)
	Kalıcı öğrenme sağlaması	(Yıldırım,2016) (Akdağ,2023) (Tek,2023) (Kumru,2023)
	Derse yönelik tutumları üzerinde bir etkisinin olmaması	(Ünal,2018) (Keskin ve İlhan,2021)
Dil Gelişimi	Temel dil becerilerinin geliştirilmesi	(Kaba, Şin ve İlhan,2020) (Göçer ve Gürsoy,2022) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023)
Öğrenme-Öğretme Süreci	Öğrenme/öğretme sürecine işlevsel anlamda katkı sunması	(Karagöz,2018) (Yaman,2021) (Kavak ve İlhan,2021) (Ak, Erdoğan ve İlhan,2022) (Arslan ve Akçay,2022) (Leylak,2022) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023) (Leylak ve Say,2023)
Öğretim Programı	Ortaokul Türkçe dersi öğretiminde kullanılan ders kitaplarında bulunan çizgi roman sayısının oldukça az olması	(Aşçı,2020)
	Türkçe ders kitaplarında yer alan çizgi romanların okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanması	(Tekin ve İlhan,2021) (Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu,2022)

Tablo 8’de eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların sonuçlarına yönelik bulgular: akademik başarı, demokratik algı, başarı, beceri ve tutum, dil gelişimi, öğrenme-öğretme süreci, öğretim programı olmak üzere 6 tema altında toplanmıştır. Bu temalardan hareketle akademik başarı teması altında öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilemesi, öğrencilerin akademik başarılarında bir etki göstermemesi; demokratik algı teması altında öğrencilerin demokratik algılarını olumlu etkilemesi; başarı, beceri ve tutum teması altında derse yönelik tutumlarını olumlu etkilemesi, öğrencilerin derse daha fazla ilgi göstermesi, istekli olmasını sağlaması, kalıcı öğrenme sağlaması, derse yönelik tutumları üzerinde bir etkisinin olmaması; dil gelişimi teması altında temel dil becerilerinin geliştirilmesi; öğrenme öğretme süreci teması altında öğrenme-öğretme sürecine işlevsel anlamda katkı sunması; öğretim programı teması altında ortaokul Türkçe dersi öğretiminde kullanılan ders kitaplarında bulunan çizgi roman sayısının oldukça az olması, Türkçe ders kitaplarında yer alan çizgi romanların okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanması kodları yer almaktadır.

Eğitici Çizgi Romanlara İlişkin Yapılmış Çalışmaların Sonuçlarına Yönelik Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında araştırmanın beşinci problemi olan eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların sonuçlarına yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular Tablo 9’da tablolaştırılarak verilmiştir.

Tablo 9

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların sonuçlarına yönelik çözüm önerileri

Tema	Kod	Çalışma
Öğretmen	Eğitimler verilmeli	(İlhan,2016) (Keskin ve İlhan,2021) (Göçer ve Gürsoy,2022) (Leylak,2022) (Özdemir, İlhan ve Oruç,2022) (Akdağ,2023) (Aykanat,2023) (Leylak ve Say,2023)
	Öğrenci sürece aktif olarak dâhil edilmeli	(Ünal,2018) (Gülersoy ve Türkal,2020) (Kaba ve Şin,2020) (Gürsoy ve Göçer,2021) (Keskin ve İlhan,2021) (Tekin ve İlhan,2021) (Temur,2023)
MEB	Yardımcı kaynak kitabı olarak öğretmenlere destekleyici materyal olarak dağıtılmalı	(Karagöz,2018) (Kavak ve İlhan,2021) (Leylak,2022) (Temur,2023)
Araştırmacı	Çizgi romanlara yönelik	(Topkaya,2014) (İlhan,2016) (Topkaya,2016a) (Topkaya,2016b) (Yıldırım,2016) (Ünal,2018) (Aşçı,2020) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020)

	araştırmaların sayısı arttırılmalı	(Kavak ve İlhan,2021) (Tekin, ve lhan,2021) (Okuyavuz ve Ersözlü,2022) (Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu,2022) (Özdemir, İlhan ve Oruç,2022) (Kaya, Tokcan ve Çam,2023) (Kumru,2023) (Leylak ve Say,2023) (Tek,2023) (Temur,2023) (Topkaya, Kumru ve Bozkurt,2023)
	Bu konuda ölçek geliştirmeli	(Tek,2023)
	Farklı derslerde farklı örneklemelere uygulanmalı farklı etkililiği	(Topkaya,2014) (İlhan,2016) (Topkaya,2016a) (Ünal,2018) (Aşçı,2020) (Çiçek Şentürk,2020) (Şentürk,2020) (Kaba ve Şin,2020) (Şentürk,2020) (Kavak ve İlhan,2021) (Çelik ve İlhan,2021) (Tekin ve İlhan,2021)
Eğitici Çizgi Romanların Özellikleri	Yaş ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurulmalı	(Ünal,2018) (Kaba ve Şin,2020) (Çelik ve İlhan,2021) (Seçmez ve İlhan,2021) (Tekin ve İlhan,2021) (Özdemir, İlhan ve Oruç,2022) (Kumru,2023)
	Dersin öğrenme alanına ve kazanımına uygun olmalıdır.	(Ünal,2018) (Gülersoy ve Türkal,2020) (Çelik ve İlhan,2021) (Tekin ve İlhan,2021) (Özdemir, İlhan ve Oruç,2022) (Kumru,2023)
Öğretim Programı	Her sınıf düzeyinde çizgi romanlar okuma metni olarak kitaplarda yer almalı	(İlhan,2016) (Karagöz,2018) (Ünal,2018) (Aşçı,2020) (Gürsoy ve Göçer,2021) (Tekin ve İlhan,2021) (Leylak,2022) (Kumru,2023) (Leylak ve Say,2023)
		(Topkaya,2014) (Topkaya ve Şimşek,2015) (Yıldırım,2016) (Topkaya,2017)

Geliştirme	Soyut kavramların öğretiminde kullanılmalı	(Ünal,2018) (Aşçı,2020) (Çiçek Şentürk,2020) (Çelik ve İlhan,2021) (Tekin ve İlhan,2021) (Akdağ,2023) (Aykanat,2023) (Leylak ve Say,2023)
	Uzman kişiler tarafından çizgi romanlar hazırlanmalı	(Topkaya,2014) (Çiçek Şentürk,2020), (Şentürk,2020) (Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu,2022)
	Derslerde öğretim materyali olarak kullanılmalı	(Topkaya,2014) (İlhan,2016) (Topkaya,2016a) (Ünal,2018) (Aşçı,2020) (Şentürk,2020) (Çiçek Şentürk,2020) (Kaba ve Şin,2020) (Şentürk,2020) (Kavak ve İlhan,2021) (Çelikİlhan,2021) (Tekin ve İlhan,2021) (Arslan ve Akçay,2022) (Göçer ve Gürsoy,2022) (Leylak,2022) (Akdağ,2023) (Kumru,2023) (Aykanat,2023) (Leylak ve Say,2023)

Tablo 9’da eğitici çizgi romanlar üzerine yapılmış çalışmaların sonuçlarına yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular: öğretmen, MEB, araştırmacı, eğitici çizgi romanların özellikleri, öğretim programı, geliştirme olmak üzere 6 tema altında toplanmıştır. Bu temalardan hareketle; öğretmen temasının altında öğretmenlere eğitimler verilmeli, öğrenci süreci aktif dahil edilmeli; MEB teması altında yardımcı kaynak kitabı olarak öğretmenlere destekleyici materyal olarak dağıtılmalı; araştırmacı teması altında çizgi romanlara yönelik araştırmaların sayısı artırılmalı, bu konuda ölçek geliştirilmeli, farklı derslerde farklı örneklemelere etkililiği uygulanmalı; eğitici çizgi romanların özellikleri teması altında yaş ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurulmalı, dersin öğrenme alanına ve kazanımına uygun olmalı; öğretim programı teması altında her sınıf düzeyinde çizgi romanlar okuma metni olarak kitaplarda yer almalı; geliştirme teması altında ise soyut kavramların öğretiminde kullanılmalı, uzman kişiler tarafından çizgi romanlar hazırlanmalı, derslerde öğretim materyali olarak kullanılmalı kodları yer almaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Eğitici çizgi romanlar üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi sonucu elde edilen bulgular beş başlık altında incelenmiştir. Bu bölümde ise elde sonuçlar açıklanarak tartışılmaktadır.

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların konu alanlarına ilişkin bulguların sentezinde çoğunlukta eğitici çizgi romanların öğrencinin başarı, beceri, tutumuna etkisine dair çalışmalar yapılmıştır. Tüm bunlarla birlikte eğitici çizgi romanların materyal olarak derste kullanımının katkılarına dair çalışmalar yoğunlukta görülmektedir. Kumru (2023) birey ve toplum öğrenme alanının eğitici çizgi romanlar aracılığıyla aktarılmasına yönelik öğrencilerin görüşlerine dair çalışma ortaya koymuştur. İlgili araştırma kapsamında eğitici çizgi romanların başarı, beceri ve tutumu olumlu yönde

etkilediğine dair sonuçlar ortaya çıkmıştır. Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu (2022) ise Türkçe derslerinde eğitici ve nitelikli çizgi romanların öğretim materyali olarak kullanılması dil becerilerine de etki ettiği sonucunu elde etmiştir. Araştırma sonucundan hareketle uzmanlarca hazırlanmış nitelikli çizgi romanların öğretim materyali kullanılması gerektiğini ifade etmektedirler. Araştırma kapsamında elde edilen sonuç ve ilgili alan yazında ki sonuçlardan hareketle eğitim-öğretime katkısı olan eğitici çizgi romanları eğitim-öğretim sürecinde rahatlıkla kullanılabilceği söylenebilir.

Araştırmada ikinci problem olarak eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve analiz yöntemine yönelik bulgular ortaya konulmuştur. Yapılan araştırmalar için araştırmanın amacına hizmet eden araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri seçilmiştir. Araştırma desenlerine göre sentezlenen bulgulara bakıldığında, eğitici çizgi romanlara ilişkin çalışmalarda araştırma deseni olarak nicel araştırma desenlerinden yarı deneysel desene yoğunluk verilmiştir. Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılan çalışmalar çoğunlukla eğitici çizgi romanın entegre edildiği bir dersin öğrencilerin öğrenmelerine etkisine bakılmıştır. Araştırmalarda da büyük çoğunluğu deney gruplarına uygulanan eğitici çizgi romanların öğrencilere olumlu etki oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Akdağ'ın (2023) yapmış olduğu araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde 9 hafta boyunca eğitici çizgi romanlar aracılığıyla öğretim sağlamanın akademik başarı, demokratik tutum açısından etkileri incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda deney grubu ve kontrol grubu öğrencileri arasında akademik başarı, demokratik tutum ve bilgilerin kalıcılığı açısından puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Araştırmaların çalışma grubu 5.sınıf, 6.sınıf, 7.sınıf, 8.sınıf, sınıf öğretmenleri, sınıf öğretmen adayları, sosyal bilgiler öğretmeni ve doküman analizi olarak tanımlanmıştır. Yapılan çalışmalar genellikle ortaokul öğrencilerine yönelik olduğu görülmektedir. İlkokul öğrencilerinde eğitici çizgi romanların etkisine dair çalışma bulunmamaktadır. Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarıyla eğitici çizgi romanlara ilişkin görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlar konusunda olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Sınıf öğretmeni adayları ise eğitici çizgi romanların derslerde öğretim materyali olarak kullanılmasının öğrencilerin derse daha fazla ilgi göstermesi, derslere karşı istekli olması ve bilgilerin kalığı noktasında olumlu yönde etki sağladığını ifade etmişlerdir (Yıldırım, 2016) Bu bağlamda eğitici çizgi romanları derslere entegre etme konusunda sınıf öğretmenlerinin de çalışmalar yapması, derslerinde kullanması, bu konuda bilgi sahibi olması önerilebilir.

Araştırmaların veri toplama araçlarına bakıldığında yapılan çalışmalar genellikle görüşme ve test teması altında birleşmektedir. Nitel veri toplama araçları olarak çoğunlukta görüşme; nitel veri toplama aracı olarak çoğunlukta test seçilmiştir. Araştırmaların veri analiz yöntemlerine bakıldığında, incelenen çalışmalarda çoğunlukla nicel veri analiz yöntemlerinden yordamsal istatistikler, nicel veri analizinden ise içerik analizi kullanılmıştır. Eğitici çizgi romanlarının değişkenlere etkisi, eğitici çizgi romanları konusunda görüşlere yoğunlaşıldığından dolayı bilgileri analiz etmeye yarayan veri analiz yöntemleri seçilmiştir. Yapılacak olan çalışmalar aynı analiz yöntemiyle farklı gruplara, farklı derslere, farklı değişkenlere etkisine göre uygulanabilir.

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların sonuçlarına ilişkin bulguların sentezinde akademik başarı, demokratik algı, başarı, beceri ve tutum, dil gelişimi, öğrenme-öğretme süreci, öğretim programı temaları oluşturulmuştur. Yapılan çalışmaların sentezinde araştırmaların sonuçları çoğunlukta eğitici çizgi romanların öğrencilerde derse daha fazla ilgi göstermelerini, istekli olmalarını sağlamaktadır kodu altında toplanmıştır. Eğitici çizgi romanlara dair yapılan çalışmalarda öğrencilerde akademik başarılarını olumlu etkilediği, derse yönelik tutumlarını olumlu etkilemesi kodlarının olduğu gibi öğrencilerde akademik başarı konusunda bir etki göstermemesi, derse yönelik tutumları üzerinde bir etkisinin olmaması kodları da yer almaktadır. Öğrencilerde akademik başarı konusunda bir etki göstermemesi, derse yönelik tutumları üzerinde bir etkisinin olmaması kodları oluşturulan araştırmaların sayısı azınlıktadır. Ünal (2018), eğitici çizgi romanların öğrencilerin başarısında olumlu yönde bir etki oluşturduğunu fakat öğrencilerin derse yönelik tutumunda bir değişiklik göstermediği sonucunu elde etmiştir. Çiçek Şentürk (2020) ise eğitici çizgi romanlarla yapılan öğretimin öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarının arttığı, yeni bilgi öğrenmeye istekli olmalarını sağlayarak başarılarının da artmasına katkıda bulunduğu sonucunu elde etmiştir.

Eğitici çizgi romanlara ilişkin yapılmış çalışmaların sonuçlarına yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulguların sentezinde öğretmenlere, MEB'e, Araştırmacıya, eğitici çizgi romanlarında olması gereken özelliklere, öğretim programına ve eğitici çizgi romanlarını geliştirmeye yönelik çözüm önerileri temaları oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara bakıldığında sınıf öğretmenlerinin eğitici çizgi romanları ilkökul düzeyinde eğitim ve öğretim sürecinde kullanımının fayda sağladığı sonucuna yönelik çalışmaların yoğunlukta olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitici çizgi romanların ilkökul düzeyinde kullanılması ve eğitici çizgi roman alanındaki uzmanların eğitim vermesi gerektiği yönünde bir anlayış hakimdir (Leylak ve Say, 2023). Fakat bir diğer çalışmada ise eğitici çizgi romanların öğrencinin başarısını olumlu etkilediğini ancak derse karşı tutumunda bir değişiklik oluşturmadığı sonucuna varılmıştır (Ünal, 2018). Eğitici çizgi romanların başarı, tutum ve davranışa etki ettiği sonucunu elde eden çalışmalarda mevcuttur. Bu sebeple eğitici çizgi romanların eğitime katkısına dair yapılan çalışmalar arttırılabilir. Eğitici çizgi romanların kullanılabilceği derslerde hangi değişkenlerle öğrenciler üzerinde ekili olduğuna bakılabilir.

Sonuç olarak eğitici çizgi romanlar üzerine yapılan çalışmalarda araştırma sonuçları genellikle eğitici çizgi romanların öğrencilerde derslere yönelik olumlu tutum sağladığı ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirdiği görülmektedir. Eğitici çizgi romanların öğrencilerin derse yönelik ilgi, tutumlarında bir değişiklik oluşturmadığı, başarı konusunda bir etkisinin olmadığı sonuçlarına varılan çalışmalar azınlıkta da olsa alan yazında yer almaktadır. Çoğunlukla ortaokul öğrencilerine ve sosyal bilgiler dersinde demokratik tutum, değerleri benimsetmek için kullanıldığı tespit edilmiştir. İlkokul düzeyinde eğitici çizgi romanları üzerine çalışmalar yapılmamış olup sadece sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dair çalışmalar yapılmıştır. İlkokul öğrencileri için de eğitici çizgi romanlarına dair tek veya birden çok değişken üzerinde etkisine dair deneysel çalışmalar yapılabilir.

Yazarların Katkı Oranı

Yazarların her ikisi de makalenin yazım sürecinde eşit oranda rol almışlardır. Çalışma tüm yazarlar tarafından okunarak onaylanmıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Açıklama: Bu araştırma 12-15 Kasım 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen 22.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda [USOS] sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Kaynaklar

- Akdağ, S. (2023). *Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde eğitici çizgi roman kullanımının öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmelerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Arı, M. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanma durumları ile öğretim teknolojileri ve materyallerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Arslan, K. ve Akçay, H. (2022). Çizgi romanla fen bilimleri öğretiminin öğrenci başarısına etkisi [the effects of science teaching with comics on student achievement]. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi) [Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal)]*, 6(1), 14-31.
- Aşçı, A. (2020). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan çizgi romanların değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(69).

- Aykanat, S. (2023). *Bilim teknoloji ve toplum ünitesinin aktarımında eğitici çizgi romanlara ait öğrenci görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Baltürk, A. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin uzaktan ve yüz yüze eğitimde somut materyal hazırlama ve kullanma durumları*. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Büyükoztürk vd. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi
- Çiçek Şentürk, Ö. (2020). *Argümantasyon destekli eğitici çizgi romanların öğrencilerin çevreye yönelik ilgi, motivasyon ve akademik başarılarına etkisi ile öğrenci deneyimleri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Leylak, D. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlar ile ilgili görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde çok uyaranlı bir öğrenme ortamı oluşturmak için seçkin edebi ürünlerden yararlanma. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 341-369
- Gülersoy, A. ve Türkal, B. (2020). Oluşturma-geliştirme açısından sosyal bilgiler öğretiminde bir öğretim materyali olarak çizgi roman kullanımı. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 299-326.
- İlhan, G. (2016). *Sosyal bilgiler öğretiminde çizgi romanların kullanımı*. Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Karakoç Öztürk, B. ve Destegüloğlu, B. (2022). Türkçe ders kitaplarında bir metin türü: çizgi romanlar. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 610-632.
- Kaya, İ., Tokcan, H. ve Çam, E. (2023). Ortaokul öğrencilerinin geleneksel çizgi roman ve manga türü çizgi romana ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 102-112.
- Kavak, O. ve İlhan O. (2021). Sosyal bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanına yönelik dijital çizgi roman tasarımı: “minik vatandaşlar”. *Öğretmen Eğitiminde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 243-265.
- Keskin, A. ve İlhan, G. O. (2021). Değerler eğitimine yönelik dijital çizgi roman tasarımı: “Gizemli Labirent”. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 250-264.
- Korkmaz, Ö., Arıkaya, C., & Altıntaş, Y. (2019). Öğretmenlerin dijital öğretim materyali geliştirme öz-yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi çalışması. *Turkish Journal of Primary Education*, 4(2), 40-56.
- Kumru, S. (2023). *7.sınıf birey ve toplum öğrenme alanının eğitici çizgi romanlar aracılığıyla aktarılmasına yönelik öğrenci görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Leylak, D. (2022), *Sınıf öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlar ile ilgili görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Leylak, D. ve Say, S. (2023). Sınıf öğretmenlerin eğitici çizgi romanlar ile ilgili görüşleri. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 6(1), 96-127.

- Şentürk, M. (2020). *Sosyal bilgiler dersinde eğitici çizgi roman ve eğitici çizgi film kullanımının öğrencilerin tutum, motivasyon ve akademik başarılarına etkileri*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Tek, Ş. (2023), *6. sınıf cebir konusunun eğitici çizgi romanlarla öğretiminin motivasyon, başarı ve kalıcılığa etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tekin, E.ve İlhan, O. (2021). Çizgi romanların yabancı dil öğretiminde kullanımı üzerine bir inceleme. *Anayasa Dergisi*, 5(17), 105 – 124.
- Temur, S. (2023). *Etkin vatandaşlık konularının aktarımında eğitici çizgi romanların akademik başarıya olan etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Topkaya, Y. (2014). *Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersinde eğitici çizgi roman kullanımının bilişsel ve duyuşsal öğrenmelere etkisi*. Doktora Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hatay.
- Topkaya, Y. (2014). *Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersinde eğitici çizgi roman kullanımının bilişsel ve duyuşsal öğrenmelere etkisi*. Doktora Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hatay.
- Topkaya, Y. (2016a). Eğitici çizgi romanların çevre sorunlarına yönelik bilişsel ve duyuşsal öğrenmeler üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 41(187), 199-219.
- Topkaya, Y. (2016b). Doğal çevreye duyarlılık değerinin aktarılmasında kavram karikatürleri ile eğitici çizgi romanların etkililiğinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,13(34), 259-272.
- Topkaya, Y. (2017). Demokratik algı üzerine eğitici çizgi romanların etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 747-756.
- Topkaya, Y. ve Şimşek, U. (2015). Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersine yönelik tutum üzerinde eğitici çizgi romanların etkisi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 152-167.
- Topkaya, Y. ve Doğan, Y. (2020). 7.sınıf sosyal bilgiler dersinde çevre sorunları ve çevre örgütleri konularının öğretilmesinde eğitici çizgi romanların etkisi:Karma araştırma. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 45(201), 167-188.
- Topkaya, Y., Kumru, S. ve Bozkurt, O. (2023). Birey ve toplum konularının aktarımında bir materyal olarak eğitici çizgi romanlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 12(4), 1855-1871.
- Topkaya, Y., Yılmaz, D. ve Kalkar, F. (2022) Eğitici çizgi romanlara ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin bakış açıları. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*,6(11), 90-100.
- Ünal, O. (2018). *Sosyal bilgiler dersinde eğitici çizgi roman kullanımının öğrenci başarısı ve tutumuna etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Yıldırım, E.(2016). Sınıf öğretmenleri adaylarının eğitici çizgi roman hakkındaki görüşlerinin incelenmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 52-70.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Eğitimde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Extended Abstract

Introduction

When the literature on educational comics is reviewed, research findings suggest that they increase individuals' willingness to learn and make the learning environment more engaging and enjoyable. In the study by Keskin and İlhan (2021), it was observed that there was a positive change in students' academic success. In Göçer's (2010) study, the necessity of conducting learning and teaching activities in a multi-stimulating and interactive environment and the importance of making the environment more appealing through activities to attract students' interest is emphasized. Along with the relevant research findings, there are also studies, though few in number, suggesting that educational comics have no effect on academic success or do not influence the skills related to the lesson. In Ünal's (2018) study, it was found that while the use of comics in social studies had a positive impact on students' academic success, it did not affect their attitudes towards the lesson. Based on the research findings in the relevant literature, this study aims to review works on educational comics conducted between 2014 and 2023. The fact that studies on educational comics will be examined in the context of the identified variables highlights the importance of this research. Based on the purpose and significance of the study, the research will synthesize the studies on educational comics in terms of: 1. Subject areas, 2. Chosen methods (research design, study group, data collection tools), 3. Data analysis process, 4. Results obtained, 5. Recommendations based on the results.

Method

Research Model/Design

The study is qualitative and designed using the meta-synthesis method. Qualitative research "focuses on making detailed descriptions that will enable a deep understanding of the context and phenomena, and on examining how and why events and behaviors occur" (Büyüköztürk et al., 2018). In this study, since the works published between 2014 and 2023 on educational comics are examined and described in depth and detail, the use of the meta-synthesis method has been deemed appropriate.

Dataset

Dataset of the research consists of 28 studies conducted in Turkey between 2014 and 2023 on educational comics. As a result of the literature review, it was found that the studies were conducted between 2014 and 2023, and therefore, the works from this period were examined. Among the 28 studies, 6 are doctoral dissertations, 6 are master's theses, and 16 are research articles. Not imposing any limitations on the year, subject, or study group has been effective in revealing the areas of focus and grade levels of the studies conducted on educational comics.

Data Collection Tools

In this research, which synthesizes studies on educational comics, the title, year, study group, author, subject, research significance, methodology, results, and recommendations based on the results of the studies examined have been transferred to Excel. The data transferred to Excel were organized, analyzed, and a dataset was created.

Data Collection and Analysis

Data collection began on January 26, 2024, and was completed on May 5, 2024. The data collection process continued until the last day due to the inclusion of up-to-date data in the study. The data were collected from the National Thesis Center, DergiPark, and Google Scholar databases. Studies on educational comics conducted between 2014 and 2023 were not restricted by any specific criteria. The lack of restrictions on year, subject, and study group has been effective in revealing the

areas of focus and grade levels of the studies conducted on educational comics. To access studies on educational comics, a literature review was conducted using the keyword "educational comics." The studies included in the research consist of master's theses, doctoral dissertations, and research articles. A total of 6 master's theses, 6 doctoral dissertations, and 16 research articles were accessed. In total, 28 studies were included in the research.

Findings

When the findings regarding the subject areas are examined, the examined studies are gathered under a single theme called educational comics when they are considered in the context of the subject areas. Under this theme, 8 sub-themes were created, including teacher opinions, student opinions, success, skills, attitudes, democratic perception, effect on language skills, effect on adopting values, use as material in lessons, and theoretical framework. We can say that the examined studies are mostly aimed at using educational comics as material in lessons and measuring students' success, skills, and attitudes. When the findings regarding the research design are examined, 3 themes were created, namely qualitative, quantitative, and mixed research designs. Based on these themes, qualitative research designs include phenomenology, narrative, situation, document sub-themes, quantitative research designs include semi-experimental design and descriptive design, and mixed research designs include exploratory and embedded design sub-themes. Among quantitative research designs, the semi-experimental design is the most prevalent. And in the studies, it was concluded that educational comics, which were mostly applied to experimental groups, had a positive effect on students. When the findings regarding the study groups are examined, 2 themes have been determined as individual and document. Under the theme of individual; 5th, 6th, 7th, 8th grade students, classroom teachers, classroom teacher candidates, social studies teachers are included. It is seen that the studies conducted are generally aimed at middle school students. There is no study on the effect of educational comics on primary school students. Interviews were conducted with classroom teachers and classroom teacher candidates regarding educational comics. In line with these interviews, it was observed that classroom teachers also have a positive attitude towards educational comics. When the findings regarding the data collection tools are examined, the themes of qualitative data collection tool and quantitative data collection tool were created. Observation, interview, document are included in qualitative data tools; test and scale are included in quantitative data collection tools. The studies conducted are generally combined under the themes of interview and test. Interview was mostly selected as qualitative data collection tools; test was mostly selected as quantitative data collection tool. When the findings regarding the data analysis method are examined, 2 themes have been created as qualitative and quantitative. Content and descriptive in qualitative; descriptive and procedural statistics are included in quantitative. The studies mostly used procedural statistics from quantitative data analysis methods and content analysis from qualitative data analysis. Since the focus was on the effects of educational comics on variables and opinions on educational comics, data analysis methods that are useful for analyzing information were selected. When the findings regarding the results are examined, there are themes such as academic success, curriculum, language development, democratic perception, success, skill, attitude, learning-teaching process. Under these themes, the results of the studies were found to have affected academic success, did not affect language development, had a positive effect on democratic perception, made the teaching process effective, and made the student eager for the lesson. The studies mostly gathered under the code that educational comics make students show more interest in the lesson and make them eager. Although there are a few codes, it does not have an effect on students' academic success and does not have an effect on their attitudes towards the lesson. When the findings regarding the solution suggestions for the results are examined, there are solution suggestions for teachers, MEB, the characteristics of educational comics, development, curriculum, and researchers. Teachers should be trained, students should be actively included in the lesson, MEB should distribute auxiliary resources to teachers, and the number of studies on comics should be increased. When the themes created in the findings are examined, it is seen that the number of studies conducted is mostly in the direction of increasing the number of studies, using them in different lessons, and using them in teaching abstract concepts.

Conclusion, Discussion and Recommendations

The findings obtained as a result of examining the studies conducted on educational comics are examined under five headings. In this section, the results of the examined findings are discussed. In the synthesis of the findings related to the subject areas of the studies conducted on educational comics, the majority of the studies have been conducted on the effects of educational comics on the success, skills and attitudes of the students. Along with this, studies on the contributions of the use of educational comics as a material in the course are seen in abundance. Within the scope of this information, educational comics that contribute to education can be used in teaching. An environment can be provided for students to create their own comics in order to increase their success, skills and enthusiasm towards the lessons regarding the concepts learned. As the second problem in the research, the findings regarding the research design, study group, data collection tools and analysis method of the studies conducted on educational comics were presented. The research design, study group, data collection tools and data analysis methods serving the purpose of the research were selected for the conducted studies. When the synthesized findings according to the research designs are examined, the research design in the studies on educational comics is mostly given to the quasi-experimental design from quantitative research designs. Studies on educational comics have mostly examined the effect of a course in which educational comics are integrated on students' learning. In the studies, it has been concluded that educational comics, which are mostly applied to experimental groups, have a positive effect on students. These studies can also be applied to different courses. The study group of the studies has been defined as 5th grade, 6th grade, 7th grade, 8th grade, classroom teachers, classroom teacher candidates, social studies teachers and document analysis. It is seen that the studies are generally aimed at middle school students. There is no study on the effect of educational comics on primary school students. Interviews were conducted with classroom teachers and classroom teacher candidates regarding educational comics. In line with these interviews, it was observed that classroom teachers also have a positive attitude towards educational comics. Thus, it can be suggested that classroom teachers should also conduct studies on integrating educational comics into lessons, use them in their lessons and have information on this subject. When the data collection tools of the studies are examined, the studies are generally combined under the theme of interview and test. Interviews were mostly selected as qualitative data collection tools; tests were mostly selected as qualitative data collection tools. When the data analysis methods of the studies are examined, procedural statistics from quantitative data analysis methods and content analysis from quantitative data analysis were mostly used in the examined studies. Since the focus is on the effects of educational comics on variables and opinions on educational comics, data analysis methods that are useful for analyzing information were selected. The studies to be conducted can be applied to different groups, different courses, and different variables with the same analysis method. In the synthesis of the findings regarding the results of the studies conducted on educational comics, the themes of academic success, democratic perception, success, skills and attitudes, language development, learning-teaching process, and curriculum were created. In the synthesis of the studies conducted, the results of the studies were mostly collected under the code that educational comics make students show more interest in the course and make them more willing. In the studies conducted on educational comics, the codes that it positively affects students' academic success, positively affects their attitudes towards the course, as well as the codes that it does not show an effect on students' academic success and does not have an effect on their attitudes towards the course are also included. The number of studies that were coded as not having an effect on students' academic success and not having an effect on their attitudes towards the course is in the minority. In the synthesis of the findings regarding the solution suggestions for the results of the studies conducted on educational comics, themes of solution suggestions were created for teachers, MEB, Researcher, the features that educational comics should have, the curriculum and improving educational comics. When the themes created are examined, it is seen that in the studies conducted, it is mostly seen that "classroom teachers find the use of educational comics at the primary school level beneficial in terms of education and training and have a positive perspective on the use of educational comics at the primary school level and receiving education about educational comics" (Leylak ve Say, 2023). However, in another study, it was found that educational comics are effective in the studentsin